

302688

XIX. YÜZYILDAN GÜNÜMÜZE İSLAM DÜŞÜNÜRLERİ

CİLT 2

26 Ekim 2023

MAKALE YAYIMLANDIKTA,
SONRA GELEN DOKÜMAN

Editörler

Prof. Dr. Kemal SÖZEN

Prof. Dr. Sabri YILMAZ

Prof. Dr. Ali Kürşat TURGUT

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	302688
Tas. No:	922-97 OND-Y

İstanbul
DIVAN
Kitap
2023

Câbirî: Muhammed Âbid
030105

MUHAMMED ÂBİD CÂBİRÎ (1935-2010)

İbrahim KESKİN*

1. Hayatı

1936 yılının sonunda Fas'ın doğusundaki Figuig şehrinde doğdu. 1967 yılında felsefe dalında yüksek lisans diploması aldı. 1970 yılında da yine felsefe dalında Rabat'taki Muhammed el-Hâmis Üniversitesi'ne bağlı Edebiyat Fakültesi'nde doktora yaptı. Aynı fakültede felsefe, Arap fikri ve İslamî fikir profesörü olarak çalıştı. Câbirî, geçen yüzyılın ellili yıllarında ülkesinde Fransız sömürüsüne karşı direnişçi gruplara katıldı. Ülkenin bağımsızlığını kazanmasından sonra 1963 yılında Halk Kuvvetleri'nin Ulusal Birlik Partisi'nden bazı liderlerle beraber tutuklandı. 1965 yılında da o yıl ülkede gerçekleştirilen grevlerin ardından bir grup eğitimle birlikte tutuklandı. Uzun süre Halk Kuvvetleri'nin Sosyalist Birlik Partisi'nin ünlü bir lideri olarak kaldı. 1981 yılının Nisan ayında fikrî sahaya yönelmek için parti sorumluluğundan istifa edip siyasi çalışmadan uzaklaştı. Medya alanında da faaliyetler yürüttü. *İlim* ve *Muharrir* gazetelerinde çalıştı. *Aklın Dergisi*'nin ve 1968 yılında yayın hayatına başlayan haftalık *Filistin* dergisinin çıkmasına katkıda bulundu. Câbirî 3 Mayıs 2010 tarihinde vefat etti.

2. Eserleri

Oldukça geniş bir kapsama sahip olan Câbirî'nin eserleri genel olarak şu temaları içermektedir: İslam'da bilgi sorunu, İslam toplumunun tarihsel evrimi ve entelektüellerin rolü, Arap dünyası ve Batı, çağdaş Arap düşüncesi ve evrensel fikirler, şeriatın uygulanması ve Arap toplumunun gelecekteki rolü.¹

Câbirî'nin eserlerinin listesini vermeden önce, düşünce yapısını etkileyen fikir adamlarına da kısaca değinmek yerinde olacaktır. Onun çalışmalarında, Fransız yazar ve düşünürlerinin etkisi oldukça belirgin bir şekilde görülmektedir. Arap aklının temellerine yönelik sistematik sorgulamasını, Gaston Bachelard, Georges Canguilhem gibi yapısalcılar ile yapı bozumcu M. Foucault, Godalier, Lacan, Bart-

* Prof. Dr., Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi, Bursa, (l.keskin67@gmail.com).

¹ el-Câbirî, Muhammed Âbid, *el-'Akl el-ahlakî el-'arabî*, el-Merkez es-Sakafî el-'Arabî, Kazablanka 2001.